

Preparació proves selectivitat curs 2004-2005

Bé, aquí et passo la manera d'enfrontar i resoldre algunes de les proves de selectivitat, de manera esquemàtica, per tal que et facis una idea del que et pot sortir i de com encarar-lo.

Pau (2002-2003) Sèrie 5 Opció A (p. 70)

Exercici 1

1. Identifiqueu les idees principals del text i situeu-lo en el seu context històric

El preàmbul exposa una sèrie de drets genèrics, dels quals els primers es refereixen a la ciutadania pròpia en el marc constitucional, i els últims fan referència a principis inspirats en la Declaració Universal dels Drets Humans de l'ONU.

Aquests principis i valors genèrics o universals serien la llibertat, la justícia, la seguretat, la convivència, els drets humans, el progrés, una societat democràtica avançada i la pau.

El títol preliminar mostra els principis bàsics del sistema jurídic espanyol:

1. La sobirania resideix en el poble
2. La forma política de l'Estat és la monarquia parlamentària
3. Dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions que la integren.
4. El castellà és la llengua oficial de l'Estat, les altres llengües són oficials en els seus territoris, i seran protegides per l'Estat.

Recorda que aquests principis eren a la pàgina 410 del llibre

Entre 1977 i 1978 s'elabora la Constitució (Corts Constituents), en la Transició Democràtica, sota el govern d'Adolfo Suárez (UCD) i la monarquia de Joan Carles I.

2. Definiu les expressions Estat de Dret i sobirania nacional. Exposeu breument a continuació de quina manera es va aconseguir fer compatible el manteniment de l'expressió nació espanyola que proclama la Constitució amb l'existència de les nacionalitats i regions (1,5 p.)

Estat de Dret significa que l'Estat reconeix tota una sèrie de llibertats i drets, els quals han de tenir el seu exercici garantit per les seves institucions. Exemple d'aquestes llibertats serien la llibertat ideològica i religiosa, la llibertat personal, la llibertat de residència, d'expressió, de circulació, d'ensenyament, etc. Exemple d'aquests drets serien el d'igualtat davant de la llei, el dret a la vida, el dret a la vaga, etc.

Sobirania nacional fa referència a que és el conjunt de ciutadans del país el que decideix com es governa, a través dels seus representants (diputats i senadors), en comptes de fer-ho un dictador (franquisme) o un rei absolut (Ferran VII) o una sobirania compartida (Isabel II). Sobirà ve d'estar a sobre i significa que ningú, ni tan sols el rei, estan per sobre de la Constitució, tots ens hi devem.

La Constitució reconeix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions que la integren, les quals en sol·licitar-la van rebre de l'Estat diverses competències - algunes exclusives, com ara promoció de la dona; d'altres compartides, com ara la protecció del medi ambient i per últim de plenes, com la policia autonòmica-, mentre que l'Estat ha retingut diverses competències d'interès general (exemple, l'exèrcit o la diplomàcia-).

Tot això ho tens a les pàgines 410,436 i 437

3. Expliqueu els trets fonamentals de la transició espanyola a la democràcia de 1976 a 1982 (2,5 p.) *pàgines 408-415*

Nov-75 a jul-76: 1r govern de la monarquia (Arias Navarro segueix de president, Adolfo Suárez ministre). Situació econòmica greu, diversos enfrontaments amb morts, terrorisme, es constitueix la Platajunta.

Jul-76 a jun-77: Govern Suárez projecta la democratització a partir de la legalitat franquista. Negociació i diàleg amb l'oposició. Dissolució de les Corts franquistes i aprovació en referèndum de la Llei de reforma política (15-12-76).

Gener-77, assassinats d'Atocha i diversos actes terroristes. Abril-77, legalització del PCE que provoca crisi de govern.

Juny-77: primeres eleccions lliures des del 1936, a Espanya 1r UCD i 2n PSOE, a Catalunya 1r PSC-PSOE i 2n PDC (Jordi Pujol).

77-78: Ponència constitucional, que l'aprova per consens. El 6-12-1978 es aprovada en referèndum.

Oct-77: Es signen els Pactes de la Moncloa entre totes les forces parlamentàries, per superar la crisi econòmica, la inflació i l'atur amb una nova política fiscal i la creació d'un "mini-estat del benestar": millora de l'educació pública o de la Seguretat Social, creació de l'INEM per ajudar els aturats a trobar feina.

Al llarg de tot aquest període persistí el terrorisme (d'ETA i del GRAPO), que va ser respost per un terrorisme d'extrema dreta i que serà un pretext de cara al cop d'Estat del 23-F.

El 1979, la UCD va guanyar les eleccions generals, però a les municipals socialistes i comunistes van aconseguir les alcaldies de les grans ciutats.

El set-77, Catalunya recupera la Generalitat, poc després obtenen l'autogovern el País Basc i Galícia (les tres històriques, per haver tingut autonomia durant la II República). Posteriorment, la resta d'autonomia de via lenta accediran a l'autonomia -café para todos- (excepte Andalusia que va anar per la via ràpida amb les històriques). Després del 23-F, hi ha restricció autonòmica amb la LOAPA.

El gener de 1981, Adolfo Suárez dimití, aprofitant el buit de poder uns militars colpistes fan un cop d'Estat en la investidura de Calvo Sotelo, que finalment va fracassar, sobre tot, per la intervenció del rei.

El 1981 la UCD es desfà, ja que l'ala esquerrana (Fernández Ordóñez) se'n va cap al PSOE, mentre que la dretana se'n va cap a AP i Suárez –el fundador- va crear el CDS. Calvo Sotelo governarà fins al 82 amb una forta crisi econòmic, l'escàndol de l'oli de colza i l'entrada a l'OTAN. L'octubre del 82, els socialistes obtenen una aclaparadora majoria absoluta, mentre que AP queda segona.

Exercici 2 (pàgina 71)

- 1. Descriviu les informacions que proporcionen aquestes dades i situeu-les en el seu context històric. Què vol dir index 100? (1,5 p.)

Tenim una taula estadística que recopila dades des del 1849 fins al 1862, relatives als salaris i als preus de la farina, de forma que en partir d'un índex 100 podem observar l'evolució proporcional de les xifres partint d'unes dades base (1849, en aquest cas).

Els salaris evolucionen generalment de manera negativa, disminueixen, mentre que els preus de la farina tendeixen a augmentar. Això provoca una pèrdua del poder adquisitiu dels obrers, ja que per cada unitat de farina comprada el 1849, el 1862 poden comprar 0,7 aproximadament (quocient 88,7:133,2). Ens trobem en el regnat d'Isabel II, amb les subfases dècada moderada (1843-54), bienni progressista (1854-56) i descomposició del règim moderat (1856-68).

- 2. Exposeu les condicions de vida i de treball de la classe obrera durant el segle XIX (1,5 p.)

Aquí teniu tot un clàssic, això gairebé sempre surt, com vivien els obrers el s.XIX? P. 199

El proletariat industrial va créixer molt a partir del 1840 a Catalunya i van desaparèixer les formes de treball poc mecanitzades. Les condicions socials i laborals eren molt precàries, especialment per a dones i nens: salaris reduïts, jornades de treball molt llargues (12 o 13 hores diàries), condicions de treball molt dures, insalubritat de les fàbriques, alta sinistralitat, inestabilitat laboral i atur i manca de previsió social. Els obrers cobraven uns salaris molt baixos, que es gastava sobretot en aliments, les dones tenien un salari per sota del 50% del dels homes i havien d'ocupar-se de les feines domèstiques (la dona és el proletariat de l'home, K.Marx). Els infants començaven a treballar als 7 anys. Arran de tot plegat, l'esperança de vida dels obrers era baixíssima i l'alcoholisme era freqüent.

- 3. Expliqueu l'evolució del moviment obrer a Catalunya des dels seus orígens fins a 1874 (2 p.) pàgines 210-215

Les primeres protestes van ser ludites (fins al 1854). Cap al 1830 apareix el resistencialisme, sobre el 1840 neix l'associacionisme obrer amb les

primeres societats obreres, que adoptarà el sistema organitzatiu dels gremis i d'ajuda mútua. Es van trobar amb l'oposició de la patronal i del govern, que sovint les va prohibir.

Ideològicament estaven entre l'apoliticisme i el republicanisme federal, van desenvolupar diverses organitzacions culturals (Cors de Clavé, premsa obrera, ateneus).

Hi havia dues grans famílies ideològiques a nivell internacional, en el moviment obrer (l'anarquisme -del rus Bakunin- i el marxisme -de l'alemany Kart Marx), després de la desaparició del socialisme utòpic.

El 1864, es crea a Londres l'AIT o Primera Internacional, populantzada a Espanya per l'anarquista italià Fanelli, que va crear el primer nucli espanyol adherent a la Internacional. En el Primer Congrés Obrer Espanyol (1870) es proclama l'apoliticisme, la vaga com a eina i la revolució com a objectiu, a més en va sorgir la FRE (Federació Regional Espanyola).

Amb el clima de llibertat del Sexenni i sobre tot de la I República, la FRE es va expandir (especialment a Catalunya, País Valencià i Andalusia), però també es va dividir, ja que els marxistes espanyols la van abandonar (amb Paul Lafarge, gendre de Marx, i implantació a Madrid). A més, els anarquistes de la FRE estaven dividits entre ells en relació a la I República, finalment després del cop de Pavía va ser il.legalitzada i reprimida.

Exercici 1 (pàgina 72)

1. Resumiu les idees principals del text i situeu-lo en el seu context històric (1 p.) P.274, 275

Francesc Macià, líder independentista a l'exili, fa una proclama adreçada als catalans per tal que s'aixequin contra la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) durant el regnat d'Alfons XIII (1902-1931), poc abans dels fets de Prats de Molló (1926), en els quals es preveia fer una insurrecció armada des de Catalunya contra el règim dictatorial.

Es critiquen els dos segles sense llibertat de Catalunya (des del Decret de Nova Planta, de Felip V, 1716) i com, amb tot, continua el desig de llibertat.

Els seus adversaris serien la monarquia (ja que Alfons XIII és descendent de Felip V i, d'alguna forma, continua la seva política), la dictadura militar (ja que ha reprimit violentament les manifestacions culturals catalanes), la guerra del Marroc (per injusta -voler dominar un altre poble- i tràgica -pel patiment que implica-) i la injustícia (desigualtat) social.

El seu projecte preveu una Catalunya en llibertat i una millora de la situació obrera.

2. Expliqueu la política de la Dictadura de Primo de Rivera a Catalunya i la reacció de les organitzacions socials i polítiques catalanes enfront d'aquesta política (1,5 p.) P. 273,274 i 275

Exercici 2 (pàgina 73)

Va fer una política anticatalana: Supressió de la Mancomunitat el 1925, tancament d'entitats catalanistes, suspensió o multes als diaris i d'altres mesures (p.274).

La burgesia en principi va recolzar el cop d'Estat ja que era una manera d'acabar amb el pistolerisme i de posar ordre reprimint el moviment obrer, en aquella època molt reivindicatiu (1917, Revolució Russa; 1919-1921, Trienni Bolxevic). Ara bé, quan vegin la política anticatalana, giraran l'esquena al règim, que a Catalunya tindrà un suport molt feble. Les classes populars hi eren contràries, ja que la seva situació no va millorar gens i van veure retallats els seus drets. Els sindicats van adoptar posicions diverses, la CNT hi va estar clarament en contra amb atemptats, la UGT hi va col·laborar parcialment i els sindicats grocs (muntats pels empresaris) van ser recolzats pel règim. Estat català va organitzar actes armats (exemple l'atemptat del Garraf contra Alfons XIII i Primo de Rivera) contra la Dictadura, destacant especialment els Fets de Prats de Molló, que finalment van ser avortats per la policia francesa, i que van tenir gran repercussió a Catalunya. Els intel·lectuals es van posicionar de manera clara contra la Dictadura, degut a que la seva política cultural prohibia nombroses manifestacions culturals.

3. Exposeu alguns fets fonamentals del catalanisme polític durant el període 1902-1923, fent especial esment de la Solidaritat Catalana, de la Mancomunitat i de l'Assemblea de Parlamentaris (2,5 p.) P. 258-269

Crisi del 98, regeneracionisme, Tancament de Caixes, pèrdua de la confiança de les classes mitjanes catalanes en el govern. Regionalisme (Centre Nacional Català+Unió Regionalista=Lliga Regionalista de Catalunya, 1901), èxits electorals, visita d'Alfons XIII a BCN (1904), sorgiment del Centre Nacionalista Republicà. Enfrontament amb el republicanisme.

1905, assalt al Cu-cut!, Llei de jurisdiccions, creació com a reacció de Solidaritat Catalana, gran èxit, però diferències entre Lliga i rep.

Nacionalistes. La Setmana Tràgica i els esdeveniments posteriors desfan la Solidaritat Catalana.

1912, s'inicia amb Canalejas el projecte de Mancomunitat, aprovada el 1914 (primer autogovern català des del 1714), que durà a terme una notable obra de govern, sota la direcció de Prat de la Riba i de la Lliga.

1917, davant de la crisi política i social (crisi de subsistències a la Primera Guerra Mundial), el govern Dato tanca les Corts. La Lliga, amb republicans i socialistes, va crear l'Assemblea de Parlamentaria a Barcelona per tal de democratitzar i reformar el país, mentre hi havia un vaga general durament reprimida pel govern. Finalment, amb la dimissió de Dato, Alfons XIII li proposa a la Lliga entrar al govern, dissolent-se l'Assemblea. Cambó serà ministre, però des de llavors la Lliga perdreà credibilitat i suport electoral (sobretot entre les classes mitjanes i populars) pel seu suport a la monarquia d'Alfons XIII.

1923, la Lliga no es mostra contrària al cop d'Estat de Primo de Rivera, ja que es pensa que així hi haurà més ordre i estabilitat socials.

Exercici 2 (pàgina 73)

1. Descriviu la informació que aporta el mapa i situeu-la en el seu context històric (1 p.) P.294

En un clima molt polaritzat es van celebrar les eleccions del febrer de 1936, que van donar el triomf al Front Popular (esquerres) sobre el Bloque Nacional (dretes), tancant així el Bienni radical-cedista (1933-1936) i iniciant el govern del Front Popular (feb-jul 36), dintre de la II República (1931-1936).

Observem com les dretes tendeixen a guanyar a l'interior d'Espanya, especialment cap a Castella, amb zones més agràries, rurals i endarrerides. Mentre que les esquerres tendeixen a guanyar a les zones costaneres, àrees més urbanes, industrialitzades, avançades i, en alguns casos, amb un fort sentiment nacionalista -Catalunya i el País Basc- i a Madrid. A Andalusia, degut a la mala situació dels jornaleros i a l'anarquisme, el vot va ser majoritàriament esquerrà.

Aquesta distribució electoral al mapa coincideix en bona part amb les zones que van donar suport als rebels i als sublevats durant la Guerra Civil.

2. Les eleccions del febrer de 1936 marquen un procés de recuperació dels principis del bienni reformista (1931-1933). Indiqueu quins van ser els principis fonamentals de la campanya electoral de les esquerres el febrer de 1936, enumereu quins van ser els projectes que es van recuperar del primer bienni i exposeu els motius que expliquen la derogació entre 1933 i 1936 de les reformes més progressistes realitzades anteriorment (2 p.) P. 292-295

En un ambient polític molt tens, degut a la duríssima repressió radical-cedista subsegüent als Fets d'Octubre i a l'escàndol de l'estraperlo, es van convocar unes eleccions a on republicans, socialistes, comunistes i ERC -a Catalunya, Front d'Esquerres- van presentar-se unides en el Front Popular, mentre que la CEDA, els monàrquics i els tradicionalistes van formar el Bloque Nacional, de dreta; a Catalunya Front Català d'Ordre, amb el suport de la Lliga. Els anarquistes van recolzar el Front Popular, que demanava l'amnistia per als presos polítics, la reforma agrària i l'aprofundiment del procés autonòmic, coses a les que s'oposava rotundament la dreta.

El Front Popular, amb una alta participació, va guanyar i va aplicar els tres punts del seu programa ja comentats, reprenent i reforçant la reforma agrària o la millora de la situació del obrers, mesures del bienni de centre-esquerra (1931-1933) i aprovant l'autogovern basc, fets que van provocar la reacció de les dretes, sovint amb atemptats. El clima de violència existent, amb freqüents assassinats, especialment el de José Castillo -líder socialista- i de José Calvo Sotelo -líder parlamentari de la dreta i exministre de la Dictadura, van acabar de precipitar el cop d'estat, que s'estava covant des de la victòria del Front Popular. Val a dir que en aquell moment el feixisme i el nazisme eren emergents a Europa i un model per les dretes, mentre que el comunisme soviètic ho era per les esquerres, la qual cosa va esquinçar encara més el país.

El bienni radical-cedista va paraitzar les reformes del bienni anterior (reforma agrària, suspensió de l'autonomia catalana), degut a que el seu electorat dretà

hi era clarament contrari. A més, va amnistiar el general Sanjurjo, que havia fet un cop d'estat antirepublicà el 1932.

3. Exposeu les característiques polítiques i socials, a Espanya i a Catalunya, dels mesos que separen les eleccions del febrer de 1936 fins a l'inici de la Guerra Civil. Resumiu les causes principals de la Guerra Civil Espanyola (2 p.) p. 295, 321 i 334

A nivell espanyol ja ho he explicat a l'anterior exercici, a Catalunya el Front d'Esquerres va guanyar amb força diferència. Companys va ser alliberat i va ser restaurat l'autogovern, amb ell com a president. La conflictivitat social i laboral era fortíssima, amb vagues i assassinats. El govern recuperà mesures anteriors com la Llei de contractes de conreu. A Catalunya, l'extrema dreta antirepublicana no tenia importància, i la Lliga dialogava amb ERC, de fet, a Catalunya no es conspirava contra la República. Tot plegat era conegut com l'Oasi català, ja que el clima de diàleg polític entre les forces polítiques era millor que l'existent a Espanya, a on els dos blocs eren enemics irreconciliables.

L'Església, els grans propietaris i la burgesia recelaven del Front Popular, ja que temien perdre diversos privilegis, a més hi havia un clima de violència constant, que el govern controlava molt poc. L'assassinat de Calvo Sotelo serà el pretext perquè tiri endavant la conspiració militar (Franco: ya tenemos mártir), amb el suport de diverses guarnicions, dels requetés (carlins navarresos) i de la falange (grup feixista).

Exercici 2 (opció b), pàgina 75 del dòssier

1. Descriviu el mapa i resumeu la informació que ofereix (1 p.) p. 346

Apliquem la lògica: Catalunya encara era republicana, i des del nord del País Valencià contraataquen els dos cossos franquistes (Yagüe i Valiño), contra els tres republicans (Lister, Tagüeña i Vega), veus com van creuar l'Ebre els republicans, per sorpresa el 25 de juliol, però els franquistes els van contenir i els van matxacar a plaer durant quatre mesos, fins que al final els republicans van haver de retrocedir, després d'haver-se "pulit" gairebé tot l'exèrcit republicà a Catalunya. Recorda que va des del 25 de juliol del 38 fins al novembre, i que som a la Guerra Civil, en una campanya que serà decisiva per provocar la caiguda de Catalunya.

2. Expliqueu el significat i el valor estratègic de la batalla de l'Ebre en l'evolució del front militar i les conseqüències que va tenir per a Catalunya (2 p.) P.346-347

- Últim intent republicà per redreçar una evolució militar desesperada (l'abril del 38 els franquistes ocupen Castelló, aïllant Catalunya de la resta de la República).
- És una guerra de posicions i trinxeres, ja que els republicans van creuar el riu, però no van poder anar gaire més enllà per la superioritat aèria i

- artillera franquistes, de manera que Franco els va matxacar. Retrocedir els hi era complicat degut a que els avions franquistes els hi podien bombardejar mentre creuaven el riu, estaven entre l'espasa i la paret.
- Al novembre es retiren els republicans, totalment desgastats.
- Al desembre, com a conseqüència de l'afebliment republicà, els franquistes comencen l'ofensiva sobre Catalunya que acabarà el febrer de 1939.
- L'abril del 39 els republicans es rendeixen i acaba la Guerra Civil (cop de Casado i ocupació prèvia de Catalunya).
- Internacionalment, amb el Pacte de Munic (set-1938), la República és abandonada definitivament per les democràcies. L'URSS deixa d'ajudar definitivament els republicans, en veure'ls com una causa perduda.
- L'octubre, les Brigades Internacionals abandonen el país.
- El febrer França i Anglaterra (i d'altres democràcies) reconeixen com a govern espanyol al franquista. També aquell mes, marxen els governs de la República, la Presidència, i els governs català i basc.

3. Exposeu breument l'evolució política i militar a Catalunya des dels fets de maig de 1937 fins al finals de la guerra (2 p.) P. 341, 345, 346 i 347

- Els fets de Maig tenen 4 conseqüències a Catalunya:
 - La influència anarquista va disminuir i la presència comunista va augmentar, els primers surten de la Generalitat i els segons s'hi reforcen.
 - El POUM va ser il.legalitzat i el seu dirigent Andreu Nin assassinat.
 - El govern central va retallar l'autonomia, en prendre-li competències com l'ordre públic.
 - L'ordre públic s'estableix, desapareixent la violència arbitrària anarquista del començament de la guerra.
- L'octubre del 1937 el govern de la República s'estableix a Catalunya, augmentant les friccions amb el govern català.
- *Cada cop venien més refugiats republicans (Euskadi o Astúries, per exemple) als quals Catalunya va ajudar com va poder, però en general va augmentar la pobresa ja que no hi havia recursos per a tothom, l'aliment bàsic va passar a ser les lleties (les píndoles del Doctor Negrín, ja que ell era metge) -això no apareix al llibre, però és interessant-*.
- Els bombardejos cada cop eren més freqüents, i sovint afectaven la població civil (ex. novembre del 37 a Lleida), a més van augmentar els efectius aeris italogermans.
- L'abril del 38, amb l'ocupació de Castelló, Catalunya queda aïllada de la zona republicana. Aquell mes, els franquistes ocupen la part de Catalunya més occidental (part de les províncies de Lleida i Tarragona) i Franco suprimeix l'Estatut.
- El 25 de juliol del 38, els republicans comencen la batalla de l'Ebre, que va degenerar en una guerra de posicions, fins que al novembre van acabar per retrocedir.

- Amb el pacte de Munic, la República és abandonada per les democràcies.
- L'octubre del 38, els brigadistes abandonen l'Espanya republicana des de Barcelona.
- Del desembre fins al febrer del 39, Catalunya és ocupada pels franquistes, Barcelona ho va ser el 26 de gener.
- El febrer hi va haver molts exiliats (entre els quals els governs i presidència republicanes i el basc i el català), que van tenir unes condicions duríssimes a França.

Exercici 1 (opció b), p. 76 del dossier

- Resumiu les idees principals del text i situeu-lo en el seu context històric P. 318

La Llei de contractes de conreu va ser promulgada pel govern català el 1934, amb l'objectiu d'afavorir els camperols que menaven terres que no eren seves (és a dir, llogaters de la terra), entre els quals destacaven amb escreix els rabassaires, que eren el grup majoritari (per això apareix primer la denominació de rabassa morta).

L'article 10 ens parla de la durada mínima dels arrendaments sota aquesta Llei (6 anys). El 14 ens diu qual l'amo pot fer fora al "llogater": quan ell o els seus familiars directes la conreïn directament. El 43 ens diu que el conreador de terres té dret a adquirir-li la terra al propietari pagant-li una quantitat preestablerta, i el 44 ens diu que per poder adquirir la terra segons l'article 43, s'ha d'haver estat conreant-la durant almenys 18 anys. El context correspon al bienni radical-cedista (1933-36), dintre de la II República, sota el govern de Lerroux. A Catalunya, ens trobem amb el govern d'ERC, en la figura de Lluís Companys.

2. Indiqueu què era el contracte de rabassa morta, quines eren les finalitats de la Llei de contractes de conreu i quins sectors socials i polítics s'hi van oposar (1,5 p.) P.315 i 318

-Aquest contracte consistia a garantir que mentre es conreessin els ceps el rabassaire pogués mantenir-se a la terra. Ara bé, a finals del XIX, amb la fil·loxera, es va fer servir el peu de cep californià, que moria al cap d'uns 30 anys, de manera que cap als anys 20 o 30 molts rabassaires van ser desnonats pels seus amos.

-Amb la II República els llogaters o arrendataris aspiren a la propietat de la terra (la terra per a qui la treballa), mentre que els amos volen actualitzar les rendes sense cedir-los la terra.

-La Unió de Rabassaires, molt lligada a ERC, va pressionar per tal que es resolgués la situació dels arrendataris (a més, Companys, que era de les comarques lleidatanes, tenia arrels camperoles).

-La Llei pretén evitar els desnonaments d'arrendataris primer, donar-los un temps de contracte mínim i possibilitar-los l'accés a la terra pagant un preu just, de manera que l'estabilitat i seguretat jurídica dels arrendataris quedés garantida.

-S'hi van oposar els propietaris agrícoles (L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, l'IACSI), la Lliga Catalana (Cambó) i el govern radical-cedista de Lerroux.

-L'enfrontament entre tots dos sectors va provocar una crisi institucional i una pèrdua de confiança entre les dues grans forces polítiques catalanes i els governs català i central, de fet serà un precedent dels esdeveniments el 6 d'octubre del 1934. La presentació del recurs d'inconstitucionalitat pel govern republicà contra aquesta llei va crispar encara més les relacions entre ambdós governs.

3. Exposeu els esdeveniments fonamentals produïts a Catalunya durant els anys de la II República (1931-36) (2,5 p.) *tema 13*

- Març del 31, creació d'ERC (d'esquerres i nacionalista)
- 12-4-31, victòria d'ERC a Catalunya i de la coalició republicanosocialista a les municipals (especialment a les grans ciutats)-
- 14-4-31, proclamació de la II República i de la República Catalana.
- Abril-31, la República Catalana és substituïda per la Generalitat provisional.
- Juny-31, s'enllesteix l'Estatut de Núria, aprovat en referèndum l'agost del 31.
- Maig-setembre 32, discussió i aprovació a Madrid del Estatut del 1932, que queda retallat en relació al de Núria (hi va haver una forta oposició en sectors conservadors espanyols).
- Partits polítics catalans (en ordre d'importància): ERC, la Lliga Catalana (des de 1933, abans Lliga Regionalista), UDC, Partit Radical, PSOE i diversos grups comunistes.
- Organitzacions sindicals (en ordre d'importància): CNT i UGT, Unió de Rabassaires i l'IACSI.
- Greu crisi als anys 30 derivada de la crisi del 29: més atur i inflació. Moviments de protesta obrer i camperol (sobre tot, els rabassaires).
- Nov-32, guanya ERC a les autonòmiques. La divisió d'ERC va provocar que la Lliga guanyés les generals del 33. Macià mor el Nadal del 33 i el substitueix Companys com a president de la Generalitat.
- Govern radical-cedista de Lerroux frena la política autonòmica i entrebanca la Llei de Contractes de Conreu (recurs d'inconstitucionalitat).
- Revolta del 6 d'octubre de 1934. Companys s'alineja amb l'Aliança Obrera (comunistes i socialistes) per plantar cara a Lerroux, ja que s'han incorporat tres ministres de la CEDA (partit feixistitzant). Proclama l'Estat Català dins de la República Federal Espanyola, però el moviment és ràpidament sufocat pel general Batet, un cop va ser declarat l'estat de guerra. Només a Astúries, a més de Catalunya, hi va haver revoltes. Companys i el seu govern són detinguts i condemnats a trenta anys de presó, l'Estatut va ser suspès.
- Fins al febrer del 36, la Generalitat és governada per militars, molta gent d'esquerres i nacionalista estava empresonada.
- Febrer del 36, amb unes eleccions molt polantzades, guanya el Front d'Esquerres a Catalunya i el Front Popular a Espanya, que restabliran Companys com a president català i reprendran mesures del bienni de centre-esquerra, a més de l'amnistia política.

-Fins al juliol del 36, la conflictivitat social continua, si bé a nivell polític, el diàleg a Catalunya es manté (l'oasi català) i la dreta no col.labora ni promou cap cop d'estat.

Exercici 1 (opció A), p.74 del dossier

1. Identifiqueu les idees més importants del text i situeu-lo en el seu context històric (1 p.) P. 214

El primer paràgraf fa referència a que per aconseguir l'emancipació o alliberament obrers cal la federació amb la resta d'associacions obreres del món, és a dir, ingressar a La Internacional (La unió fa la força o el lema marxista: "Proletaris de tot el món, uniu-vos-hi").

El segon paràgraf al.ludeix al propòsit de la igualtat, que és l'objectiu del seu moviment.

El tercer paràgraf ens diu que la injustícia capitalista s'ha de denunciar mitjançant la premsa, ja que la misèria capitalista provoca més morts que les guerres, encara que les segones siguin més visibles (ara diríem mediàtiques). L'últim paràgraf ens parla de la llibertat que cal per poder decidir què fer, debatent sense cap por ni restricció-

El context correspon al Sexenni Democràtic (1868-1874), dintre d'aquest a la regència de Serrano -govern provisional-, en aquest temps les classes populars hi van participar lliurement i els sindicats van ser legalitzats, cosa que van aprofitar per estendre's i per adherir-se a la I Internacional.

2. Expliqueu la difusió de les idees de l'AIT a Espanya i la repercussió que aquestes idees van tenir en el moviment obrer durant el Sexenni Democràtic (1,5 p.) P.214-215

-1864, es fa a Londres la I Internacional o AIT sota la direcció de Karl Marx, que aplega sindicats, de tendència marxista i anarquista, de diversos països europeus.

-A Espanya, amb la llibertat del Sexenni, els sindicats van contactar amb l'AIT.

-L'AIT va enviar l'anarquista italià Fanelli, enviat per Bakunin. Aquest va crear nuclis internacionalistes a Madrid i a Barcelona. Hi va haver, això no obstant, sindicats que no van adherir-se, com ara *Les Tres Classes de Vapor*.

-1870, es fa a BCN el primer Congrés Obrer Espanyol, que va adherir-se a l'AIT i en va fundar la Federació Regional Espanyola (FRE).

-La FRE va adoptar els tres postulats anarquistes:

* Apoliticisme sindical

* Ús de la vaga

* Ús de la revolució com a mitjà transformador de la societat

-La FRE va créixer força a Catalunya, Andalusia i al País Valencià.

-El 1872, a nivell europeu els anarquistes són expulsats de l'AIT. A Espanya, els anarquistes, majontaris a la FRE, fan fora els marxistes, que només eren

majoria a Madrid, gràcies a Paul Lafargue, gendre de Marx, que constituirà la Nova Federació Madrilenya, després PSOE.

- La FRE, amb la I República, va viure fortes divisions (vaga general a Alcoi)
- Serrano, després del cop de Pavía, va il.legalitzar i reprimir la FRE.

3. Exposeu els esdeveniments fonamentals de l'evolució del moviment obrer a Catalunya i a Espanya des del 1874 fins al 1923 (2,5 p.) p.216-217, 270-271.

-Amb la Restauració Borbònica, el moviment obrer estava il.legalitzat fins al 1881, amb la qual cosa els sectors més radicals van impulsar-hi la violència.

-El 1881, el liberal Sagasta legalitza els sindicats (constitució de la FTRE) i s'engega una acció moderada (Primer de Maig, reivindicació de la jornada de vuit hores).

-La dècada dels 90, Kropotkin controla l'anarquisme i envia l'italià Malatesta, partidari acèrrim de la violència. Hi haurà campanyes terroristes a Andalusia (de caire rural, La Mano Negra), a Catalunya (amb atemptats sobre tot a Barcelona, com les bombes del Liceu o del Corpus) i al País Basc, amb l'assassinat del president Cánovas del Castillo.

-El govern va reaccionar amb una repressió indiscriminada, procés de Montjuïc, que, tot i desarticlar els comandos terroristes, va ser força criticat per nombrosos intel.lectuals ja que no hi havia les mínimes garanties processals.

- El 1879, els marxistes creen l'Agrupació Socialista Madrilenya, amb Pablo Iglesias com a dirigent, que mantindrà contactes amb el socialisme francès i tindrà el setmanari El Socialista.

-El 1888, coincidint amb l'Exposició Universal de Barcelona, es crea la UGT i el PSOE, amb força implantació a Madrid, País Basc i Astúries. Era el segon sindicat en afiliats, al darrera de la FTRE.

-Les Tres Classes de Vapor, de caire tèxtil, i els sindicats del pare Vicent, al País Valencià, eren exclusivament laborals, sense cap reivindicació política.

-Amb la segona fase de la Restauració (1898-1923), hi ha diversos canvis i transformacions:

- El sindicalisme catòlic s'estén al camp (sindicats agraris) i a diverses zones i sectors econòmics.
- Al País Basc es crea la Solidaritat d'Obrers Bascos (1911), vinculat al PNB.
- A Catalunya, es crea el CADCI, Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, que aplega dependents i oficinistes i és de caire catalanista.
- El 1907 a Barcelona, anarquistes i socialistes creen Solidaritat Obrera, que el 1911 es transforma en la CNT o Confederació Nacional del Treball, els socialistes, llavors ja havien abandonat la Solidaritat Obrera.
- El 1918, al Congrés de Sants, la CNT adopta tres mesures:
 - *Creació de sindicats únics, corresponents a cada grup d'obriers (per exemple, teixidors, filadors).
 - *Orientació anarcosindicalista, amb dirigents com Salvador Seguí, el Noi del Sucre (li deien així per que treballava a l'empresa "Azucarera").

*Estendre's a nivell territorial i sectorial, un any després ingressarà a la CNT la Federaci3n Nacional de Agricultores, amb forca suport sobre tot a Andalusia.

-La CNT s'estén a Catalunya, al Pa3s Valencià i a Andalusia.

-La UGT va adoptar els sindicats únics, va mantenir la via política (Pablo Iglesias era diputat pel PSOE) i va tenir gran suport a Madrid, al Pa3s Basc i a Astúries.

-Tres esdeveniments van afectar el moviment obrer:

*La Setmana Tràgica, el 1909, que va acabar amb una forta repressi3n sobre els anarquistes.

*Les vagues generals del 1916 i 1917, com a conseqüència de la crisi de subsistències derivada de la I G. M., que van ser durament reprimides.

*La Revoluci3n Soviètica del 1917 va ser un model per a molts sectors obrers.

-El 1919, es fa la vaga de La Canadenca, que va paraitzar gairebé totes les empreses. Es va aconseguir la jornada de vuit hores, però finalment els obrers no van satisfer les seves reivindicacions.

-A partir del 1920, els anarquistes reprenen el terrorisme o pistolanisme, destacant-ne l'assassinat del president del govern Eduardo Dato. La Patronal, amb els Sindicats Lliures, va assassinar nombrosos líders anarquistes, mentre que les forces i cossos de seguretat de l'Estat, amb la Llei de Fugues, van eliminar d'altres dirigents. Per exemple, Francesc Layret o Salvador Seguí van ser assassinats.

-El cop d'estat de Primo de Rivera i la seva Dictadura, il.legalitzaran i perseguiran bona part del moviment obrer (especialment, els anarquistes).

Exercici 2 pàgina 77 del dossier

1. Descriviu la informaci3n que proporciona el quadre i situeu-la en el seu context hist3ric (1 p.) P.258 a 263

Ens trobem davant d'un quadre estadístic que ens indica els resultats de les eleccions al Congrés de Diputats entre el 1901 i el 1919. Observem que guanyen amb claredat els monàrquics dinàstics (liberals i conservadors) que s'alternaven en el govern, per bé que amb freqüents crisis. Per contra, la resta de forces polítiques obtenen resultats molt minsos. La ra3 de la vict3ria nítida dels dinàstics era la manipulaci3n electoral, via caciquisme, molt habitual a l'Espanya rural, sumada al fort abstencionisme que afectava a les classes populars.

El context correspon a la II fase de la Restauraci3n (1898-1923).

2. Identifiqueu els partits que apareixen en el quadre, descriviu-ne les característiques més importants (la ideologia, la localitzaci3n geogràfica i la base social) i esmenteu-ne alguns dirigents. Indiqueu, a més, què va ser Solidantat catalana (1,5 p.) P.258 a 263

Els partits monàrquics dinàstics, que donen suport a la Restauraci3n i eren les forces de govern, eren el liberal i el conservador, que compartien el suport al règim, per bé que cada cop tenien més picabaralles entre ells. Els seus líders eren, pels liberals Canalejas i Moret, pels conservadors Maura i Dato.

Els republicans eren la principal força d'oposició, amb suport a nivell estatal, especialment a les zones urbanes (Madrid, Barcelona o València), tenien com a líders a Lerroux i Blasco Ibáñez. Era votat per les classes mitjanes i els obrers.

El PSOE, formació marxista vinculada a la UGT, tenia suport a Madrid, Astúries i a Biscaia, el seu líder era Pablo Iglesias. Era recolzat pels obrers. Els carlins, amb Vázquez de Mella, eren recolzats al País Basc i, sobre tot a Navarra, entre els sectors més conservadors i agraris.

Els regionalistes apleguen el PNB i, en algun cas, diversos galleguistes. El seu suport se centra al País Basc i, en menor grau, a Galícia, entre les classes mitjanes i a les zones agrícoles.

Els catalanistes obtenen un resultat espectacular gràcies a Solidaritat catalana (creada arran de la Llei de Jurisdiccions, resposta del govern a l'assalt d'un grup d'oficials al setmanari Cu-cut!, que aplegava totes les forces polítiques catalanes, tret dels dinàstics i lerrouxistes. El trencament de la Solidaritat, el 1909, arran de la Setmana Tràgica, va afeblir el catalanisme. Els seus líders eren Cambó i Prat de la Riba, tenien el suport de les classes mitjanes, de la burgesia i d'alguns sectors de l'església i de la pagesia. Ocasionalment, van col.laborar i pactar amb els partits dinàstics (exemple, creació de la Mancomunitat el 1914, o l'entrada de la Lliga, principal partit catalanista, al govern el 1918), fet que els va causar problemes amb certs segments del seu electorat.

3. Exposeu breument els principals esdeveniments polítics produïts a Espanya entre el 1901 i el 1931 (2,5 p.) Tema 11

La restauració inicia la seva fase (1898-1931) amb el sotrac de la Guerra de Cuba, la desaparició de les dues grans figures de la primera fase (Cánovas i Sagasta) i l'assumpció del regnat per Alfons XIII (1902), tots tres fets van desestabilitzar el règim i els seus partits, amb relacions dolentes entre els seus líders i sovint envers el rei. Ja he dit a dalt els principals líders dels partits polítics d'aquest període.

La guerra de Cuba va fer veure que calia un tomb radical, d'aquí neix el regeneracionisme amb Joaquín Costa o la petició de concert econòmic per Catalunya. Però aquests projectes van acabar en el no-res amb la política continuista del govern i amb el Tancament de Caixes.

Aquests fracassos van impulsar la creació de la Lliga Regionalista, que aplegarà la major part del catalanisme d'aquesta època, sota el guiatge de Cambó i de Prat de La Riba. El republicanisme, sota Lerroux, va tenir també un gran suport a Catalunya entre la classe obrera, de manera que a Catalunya regionalisme i republicanisme eren majontaris. A la resta d'Espanya, el republicanisme, el regionalisme i el socialisme tenien, en general, un suport molt minso.

El líder conservador Maura va voler reformar el país però va fracassar i va cedir davant dels militars en la Llei de jurisdiccions, a la que, com a resposta, es replicarà amb la Solidaritat Catalana (explicada a dalt), que va obtenir uns èxits aclaparadors.

La Setmana Tràgica, el 1909, un moviment antimilitar i anticlerical catòlic, que va acabar amb una dura repressió, va propiciar dos fets:

- *Desaparició de la Solidaritat Catalana

- *Trencament del pacte d'El Pardo, entre liberals i conservadors, ja que els primers es van adherir a la campanya de l'oposició contra Maura "Maura no", per la seva repressió indiscriminada.

- *Canalejas, el 1910, accedeix al poder i busca resoldre els conflictes via negociació, exemple l'aprovació de la Mancomunitat.

La Mancomunitat es forma, després d'un procés negociador amb Madrid, el 1914, amb unes minses competències i sota la presidència de Prat de la Riba. Per primer cop des del 1714, Catalunya tenia una institució d'autogovern. Aquesta va dur a terme una important obra de govern en diferents àmbits.

La I G.M. (1914-1918) va suposar per Espanya, neutral, un gran negoci en fer-se proveïdora d'ambdós contendents, però això va causar escassetesa, que va afectar la classe obrera (crisi de subsistències) i d'altres sectors. Es van plantejar protestes, com les vagues del 1916 o 1917, les Juntas Militares de Defensa o l'Assemblea de Parlamentaris, que tenia com a propòsit democratitzar el règim, reorganitzar-lo i donar una sortida a la crisi de subsistències. Finalment, la Lliga dissol l'Assemblea, deixant republicans i socialistes, i entrant al govern de concentració, del que havia dimitit Dato. El 1922 es crea Estat Català, Francesc Macià, sota la influència dels nous països i de l'autodeterminació.

En aquesta època el moviment obrer creix i es radicalitza, fet que donarà lloc a greus enfrontaments, al pistolisme i a una forta inestabilitat social i política (per exemple, l'assassinat de Dato el 1921).

Al Marroc, Espanya va patir derrotes el 1909 i el 1921, ja que els autòctons rebutjaven l'ocupació. La derrota d'Annual el 1921 va ser un cop molt dur i una de les causes del cop d'estat de Primo de Rivera.

El 1923 acaba la primera fase del regnat d'Alfons XIII, començant la fase dictatorial. Degut a una sèrie de factors (pistolisme, Annual, radicalització del moviment obrer, la crisi de la postguerra —en relació a la I G.M.—, el protagonisme de l'exèrcit o la força de republicans i socialistes), l'exèrcit, la burgesia, els sectors conservadors i el rei van recolzar el cop.

Primo crearà la Unió Patriòtica, partit únic, proclamant l'estat d'excepció i acabant amb totes les llibertats i amb la Constitució de 1876. Va fer una política anticatalana i una política socioeconòmica dirigista (és a dir, monopolista, intervencionista i proteccionista), copiada del feixisme italià (Mussolini), que va tenir bons resultats degut al context internacional (els feliços 20).

L'oposició la integraven els intel·lectuals, el moviment obrer i els nacionalistes (Macià i l'intent d'incursió per Prats de Molló). La seva caiguda es produirà el 1930, arran de la mala gestió econòmica de la crisi de Wall Street del 29, entre d'altres factors. Llavors, va ser substituït pel general Berenguer (la Dictablanda) i posteriorment, el 1931, per l'almirall Aznar, que convocarà eleccions municipals que donaran lloc a la dimissió d'Alfons XIII i a la República.

Exercici 1 Opció A. Pàgina 78 del dossier

1. Indiqueu les idees més importants del text i situeu-lo en el seu context històric (1 p.) P. 166 i 167

El primer paràgraf ens parla de l'acceptació de la renúncia d'Amadeu I a la corona, al qual s'al.ludeix laudatòriament (p. Ex. "del amor acendrado a esta su segunda patria").

El segon paràgraf ens indica que "las Cortes" no han tingut cap responsabilitat en l'abdicació o renúncia del rei, de manera que tant l'un com les Corts han actuat legalment.

El context històric correspon al Sexenni Democràtic (1868-1874) i, específicament, a l'abdicació d'Amadeu I (de Savoia) el febrer de 1873, de manera que la monarquia democràtica donarà pas a la proclamació de la República (1873-1874).

2. Indiqueu els trets fonamentals de la Constitució espanyola de 1869 i expliqueu les raons per les quals Amadeu de Savoia va ocupar el tron de la monarquia espanyola (1,5 p.) P. 165 i 166

La Constitució de 1869 va ser elaborada per una Assembla a on dominava la coalició d'unionistes (Serrano), progressistes (Prim) i demòcrates (Pi i Margall), sota el govern provisional subsegüent a la Revolució de Setembre de 1868, que havia fet fora Isabel II. Tenia els següents trets:

- *És la constitució més progressista del segle XIX, a nivell espanyol.
- *Estableix que Espanya és una monarquia constitucional.
- *Reconeix la sobirania nacional, que radica en les Corts -Congrés i Senat-.
- *Reconeix tot tipus de llibertats (incloent-hi la religiosa).
- *Estableix el sufragi universal masculí.

Com que Espanya havia estat definida com a monarquia, calia buscar un rei, això ho va fer Prim, a través de contactes amb les Cases Reials europees, en una recerca d'algo més d'un any, tenint en compte que calia un rei relativament afí culturalment (Amadeu es va comprometre a aprendre castellà, cosa gens difícil des de l'italià), religiosament (era catòlic) i políticament (era demòcrata) i que no provingués d'una gran potència (França, Prússia o Anglaterra) de cara a no alterar l'equilibri europeu. A més, Amadeu de Savoia era fill del rei d'Itàlia Víctor Manuel II d'Itàlia que havia reunificat el país de manera exitosa i democràtica.

3. Exposeu l'evolució política espanyola durant el Sexenni Democràtic (1868-1874) (2,5 p.) P. 164-169

Arran de la gravíssima crisi del 1866 i de la mala resposta davant d'ella, s'havia firmat el pacte d'Ostende entre l'oposició a Isabel II, al que s'afegiran els unionistes de Serrano el 1868.

El setembre, es farà un pronunciament que serà seguit majoritàriament per l'exèrcit i per la població (juntas revolucionàries) i Isabel marxarà a l'exili: És la Revolució de Setembre o La Gloriosa.

El Sexenni tindrà un caire rupturista, amb una forta participació popular (moviment obrer, catalanisme, republicanisme) i reconeixement d'àmplies llibertats.

El 1869, va guanyar la coalició que havia fet el pacte d'Ostende (unionistes, progressistes i demòcrates), els quals van aprovar la constitució del 1869 (la més avançada del S.XIX, de la que hem parlat a dalt). Serrano com a regent i Prim com a primer ministre van ser els governants principals, quedant desplaçats els demòcrates. El general Prim va buscar com a candidat a rei a Amadeu I. S'ha de dir que sota la regència de Serrano (1869-1870) es va aprovar la tercera desamortització (de les mines) i la creació de la pesseta, pel ministre de finances, el català Figuerola.

Aquest enceta el seu regnat el 1871, poc després que Prim (el seu principal valedor) fos assassinat de manera poc clara (mai no es va esbrinar el culpable). El rei va ser respectuós amb la democràcia amb un tarannà dialogant i constitucional, però tenia molts problemes:

- *La burgesia catalana volia el proteccionisme i no pas el lliurecanvisme
- *Els alfonsins (antics membres del partit moderat) volien com a rei a Alfons XIII
- *Els carlins volien com a rei a Carles VII, muntant la III G.C. (1872-1876)
- *Els republicans federals (nombrosos a Catalunya) volien una república federal que reconegués als territoris un autogovern molt ampli.
- *A Cuba, s'agreujava la guerra independentista, començada el 1868.

En no ser capaç d'afrontar aquests problemes, el rei va abdicar, essent proclamada la República l'11 de febrer de 1873.

La I República va començar com a unitària sota la presidència de Figueras, però la victòria dels federals va donar pas a la república federal el maig, amb Pi i Margall de president. Es va fer un projecte constitucional federal. Amb tot, va sorgir un moviment cantonal reivindicat pels federals més radicals (intransigents), la qual cosa va fer esclatar una guerra civil i va provocar la dimissió de Pi i Margall, substituït per Salmerón, que al setembre serà substituït per Castelar, en negar-se a firmar les penes de mort. L'exèrcit va sufocar les revoltes cantonals i va començar un govern autoritari, culminat amb el cop d'estat de Pavía, que va cedir el poder a Serrano, que governarà autontàniament durant un any, fins que el 29-12-1874 el general Martínez Campos proclami a Sagunt a Alfons XII rei d'Espanya, acabant així el Sexenni i començant la Restauració Borbònica.

Exercici 2 p.79 del dossier

1. Descriviu la informació del quadre i situeu-la en el seu context històric (1 p.) P.348, 349, 339 i 345

La taula estadística ens quantifica en ordre descendent i classificats per les principals comarques, els morts que hi va haver pels bombardeigs franquistes durant la guerra civil. Observem que la xifra més alta és al Barcelonès, ja que era la zona més poblada, a on era el port (via d'entrada d'armes) i les indústries, a més de primer nucli de comunicacions. L'Alt Empordà va patir bombardejos, especialment a la via fèrria que passa per Port Bou, enllaç amb França, a través de la qual ocasionalment van arribar armes russes. El Segrià

va ser bombardejat prèviament i durant la l'ocupació de la rba oest del Segre el 1938, a on els republicans van mantenir una acarnissada resistència. El Vallès Oriental era important per les indústries que concentrava, pel seu gran volum de població i per que la via ferroviària França-BCN la travessava. El Tarragonès i el Baix Camp concentraven certa indústria, tenien bastant població i, sobre tot el port de Tarragona, que en mercaderies era tan important com el de BCN, i el nus de Picamoixons, a on es bifurcaven els ferrocarrils de BCN cap a València i Madrid. El context correspon a la Guerra Civil (1936-1939), amb bombardejos concentrats cap a finals de 1937, 1938 i el començament del 1939.

2. Expliqueu qui va protagonitzar aquests bombardeigs, per què es van produir i quines conseqüències van tenir per a la població que els patia (2 p.) P. 339, 345, 348 i 349

Els bombardejos van ser protagonitzats per l'aviació franquista (generalment per avions italians i alemanys, molt sovint des dels aeròdroms de Mallorca). Els seus objectius eren diversos i els he explicat en part a dalt:

- *Desmoralització de la població.
- *Afeblir les posicions militars republicans poc abans de llançar l'ofensiva.
- *Bloquejar la descàrrega d'armes procedents de vaixells russos (per això ataquen els ports i comarques litorals).
- *Bloquejar i entorpir les comunicacions ferroviàries, tant de BCN amb França com amb València i Madrid.
- *Destruir les indústries i el material bèl·lic que puguin produir

Les conseqüències per la població van ser molt negatives, ja que a més de les pèrdues humanes hi va haver nombroses pèrdues materials (edificis, ponts, carreteres, etc.), fet que dificultarà la vida quotidiana de molts ciutadans, ja que en no funcionar els transports, molt sovint hi havia escassetat d'aliments i de medicines, fet que va afeblir i delmar encara més la població.

3. Exposeu breument com va evolucionar el conflicte militar a Catalunya des del juliol del 36 fins al febrer del 39 (2 p.) P.336,337,340,342,343 i 344

El cop d'estat va fracassar a Catalunya per diverses raons:

- *La Generalitat va tenir la fidelitat de la Guàrdia d'Assalt i de la Guàrdia Civil, que van sufocar els insurgents.
- *A Catalunya, l'extrema dreta era gairebé inexistent, per tant els revoltats van tenir molt poc suport popular.
- *El moviment obrer era fort i preparat, i va plantar cara als sublevats.
- *La captura de Goded, cap sublevat, va ser aprofitada per Companys per tal que cridés a la rendició dels seus seguidors a Catalunya, la qual cosa va desactivar el cop.

Però el preu d'aturar el cop va ser la desintegració, ja que els obrers van assaltar les casernes i, en fer-se amb les armes, va néixer un nou poder: els obrers armats. Aquests no podien ser controlats per unes forces de

seguretat de menor nombre que ells ni per un exèrcit gairebé inexistent, per tant va cometre actes violents i assassinats indiscriminats, que van entorpir i alterar força l'ordre públic a Catalunya.

Companys, per tal de reconduir la situació, va crear el Comitè Central de Milícies Antifeixistes, el 21 de juliol, amb la integració en ell d'anarquistes, i d'altres organitzacions sindicals i polítiques. El Comitè, que d'alguna manera substituïa el govern català, va dur a terme tres iniciatives:

- *Atacar als insurrectes a Aragó (amb un èxit parcial).
- *Recuperar les Balears tret de Menorca, ja republicana (es va fracassar).
- *La col·lectivització de les grans empreses (tret d'entitats financeres i grans empreses), de les mitjanes empreses ocasionalment i del control de les petites empreses. Això es fa amb el decret de col·lectivitzacions. També hi va haver col·lectivitzacions al camp.

El setembre del 36, el Comitè va ser dissolt, integrant-se les diferents organitzacions i els anarquistes en un govern català de concentració. Però hi havia dos bàndols:

- *PSUC, ERC i el govern català volien guanyar la guerra i després, en tot cas, fer la revolució.
- *CNT i el POUM volien fer la revolució i després guanyar la guerra.

Aquestes dues concepcions topen el maig del 37, quan els anarquistes es neguen a desallotjar la Telefònica a BCN, després d'un tiroteig, els enfrontaments es van estendre per la ciutat, amb centenars de morts. Finalment, tropes enviades des de València, van sufocar la revolta, amb la conseqüència de que els anarquistes surten del govern i els comunistes queden reforçats. El POUM és il·legalitzat i Andreu Nin assassinat. El govern de la República, a més, li va prendre competències al govern català. La resta de l'evolució militar hi és a les activitats de la pàgina 75.

Exercici 1 (opció b) Pàgina 80

1. Resumiu les idees principals del text i situeu-lo en el seu context històric (1 p.) P. 287 i 290

Aquí hi apareix una frase del president de govern de la República, Manuel Azaña, molt coneguda: "Espanya ha deixat de ser catòlica". En realitat, el que ens diu és que el país no té cap religió ni cap missió religiosa, ja que aquesta funció o creença és estrictament individual. Per tant, no hi ha problema religiós, ja que a aquesta se li reconeix el seu àmbit d'aplicació, la consciència individual, sinó polític, ja que l'Estat republicà ha decidit organitzar-se aconfessionalment, és a dir, al marge de qualsevol religió. El context correspon a la II República (1931-1936), i, dintre d'aquesta, al bienni reformista (1931-1933), mentre es fan els debats sobre la Constitució, que serà aprovada el 9-12-1931.

2. A què es refereix Azaña quan utilitza les expressions "Espanya ha deixat de ser catòlica" i "Estat antic"? Indiqueu el tractament que va rebre la

La primera expressió ja l'he explicada a dalt. La segona fa referència a l'Estat de la Restauració, que reconeixia el caràcter catòlic del règim, i, per extensió, a bona part dels governs anteriors (per exemple, braç secular significa que quan l'Església condemnava algú a la foguera, qui el cremava era l'Estat, convertint-se en executor de les ordres eclesials). Espanya es convertia en un estat laic i es retirava qualsevol mena de suport econòmic a l'Església. A més, els jesuïtes van ser dissolts, ja que tenien un vot religiós d'obediència al Papa, la qual cosa era incompatible amb l'ordenament jurídic republicà. Les confessions religioses serien considerades associacions sotmeses a una llei especial i es reconeix la llibertat religiosa.

3. Exposeu els fets polítics fonamentals de les tres fases en què es divideix l'evolució de la Segona República Espanyola (1931-1936) (2,5 p.) Tema 12

12-4-31: Eleccions municipals, guanyen a les grans ciutats els republicans

14-4-31: Abdicació del rei i proclamació de la II República, amb el govern provisional d'Alcalá Zamora.

28-6-31: Victòria electoral a les generals de republicans i socialistes, inici del bienni reformista.

9-12-31: Aprovació de la Constitució republicana (dret de vot femení, reconeixement de drets i llibertats, inclòs el divorci i les Corts queden configurades pel Congrés dels Diputats.

Bienni reformista (1931-1933):

*Reforma agrària

*Relacions Església-Estat

*Reforma militar

*Política educativa

*Legislació laboral

*Descentralització de l'Estat (autonomia per Catalunya el 1932, pel País Basc el 1936 i Galícia el 1938).

*Cop d'estat fracassat de Sanjurjo (agost del 32)

*Problemes: diferències en la coalició de govern, oposició dretana i dels sector conservadors, oposició de la CNT i depressió econòmica dels 30.

Bienni radical-cedista (1933-1936):

*Les dretes guanyen a les generals, Lerroux serà president de govern

*Paralització de la política autonòmica

*Paralització de la reforma agrària

*Bloqueig de la Llei de Contractes de Conreu

*Llei d'Amnistia per Sanjurjo i d'altres colpistes

*Octubre-34, entren tres ministres de la CEDA al govern, revoltes a Catalunya i Astúries (6 d'octubre), el govern les sufoca i du a terme una fortíssima repressió, amb nombrosos morts i empresonaments. L'estatut català va ser suspès.

*Malestar entre l'opinió pública per la repressió i la corrupció.